

10 speerpunten

voor een

beter België

Jobs, duurzame groei en veerkracht

Beste politici,

We moeten dringend eens praten. Tenzij een politieke crisis roet in het eten gooit, trekt België op zondag 9 juni 2024 opnieuw naar de stembus. We hopen dat daarna snel een nieuwe regering klaarstaat om moedig een aantal doortastende hervormingen door te voeren 'voor een beter België'.

Iedereen in dit land verdient om het goed te hebben. Maar dat streven mag niet stranden als een nobel doel. Daarom engageert het VBO zich, samen met zijn leden-sectorfederaties voor een veerkrachtiger, welvarender en duurzamer land dat beter dan vandaag is voorbereid op de uitdagingen van morgen. Dat engagement gaven we vorm in een toekomstvisie, een concreet plan met 30 oplossingen voor evenveel uitdagingen: 'Horizon België 2030'.

Ondernemers en politici moeten elkaar vinden in dialoog met hetzelfde doel voor ogen: jobs, duurzame groei en veerkracht realiseren

We zijn niet naïef. De vraag is niet of we alle doelen tegen 2030 zullen bereiken, maar wel welke thema's bovenaan de agenda van de volgende legislatuur moeten staan. We vragen ons ook af wat de noodzakelijke voorwaarden zijn om onze maatschappij, onze economie en onze welvaart optimaal te beschermen tegen de effecten van schokken en spanningen van toekomstige – nabije en verre – gebeurtenissen.

Of om, omgekeerd, diezelfde gebeurtenissen om te zetten in een breedmaatschappelijke meerwaarde. Welke hefboomen breng je daarvoor in stelling? Dat zijn onze **tien speerpunten**, gedragen door onze toekomstvisie.

Crashen of rebooten?

Vandaag staan we meer dan ooit op een keerpunt. De inzet van de komende verkiezingen is niet zomaar een kleine bug, maar overduidelijk de keuze voor ons land tussen crashen of rebooten. En dat zonder de factuur door te schuiven naar de volgende generatie(s). Tegelijk beseffen we maar al te goed dat alle stakeholders, werkgevers, consumenten, overheden, politici ... zich samen zullen moeten inspannen om de onvermijdelijke hervormingen waar te maken en in de praktijk om te zetten.

Schokken met het kaliber van de coronapandemie, de energiecrisis, een ontwrichtende oorlog of de klimaatverandering kan noch de overheid, noch het bedrijfsleven op eigen houtje opvangen, laat staan controleren. Beide hebben elkaar nodig en moeten elkaar versterken in het zoeken en vinden van oplossingen. Het beleid moet in eerste instantie zorgen voor een aantrekkelijk ondernemingsklimaat. Op hun beurt moeten ondernemingen doen waar ze sterk in zijn: investeren, innoveren, internationaliseren, jobs creëren.

We moeten elkaar vinden, in dialoog met hetzelfde doel voor ogen: jobs, duurzame groei en veerkracht realiseren in een beter België voor iedereen. Dat is ons leidmotief richting 2030.

Met hoop- en energievolle groeten,

Pieter Timmermans
CEO
VBO FEB

René Branders
Voorzitter
VBO FEB

Versnellen naar duurzaamheid via 'fast lane'-vergunningen en 5%-bbp overheidsinvesteringen

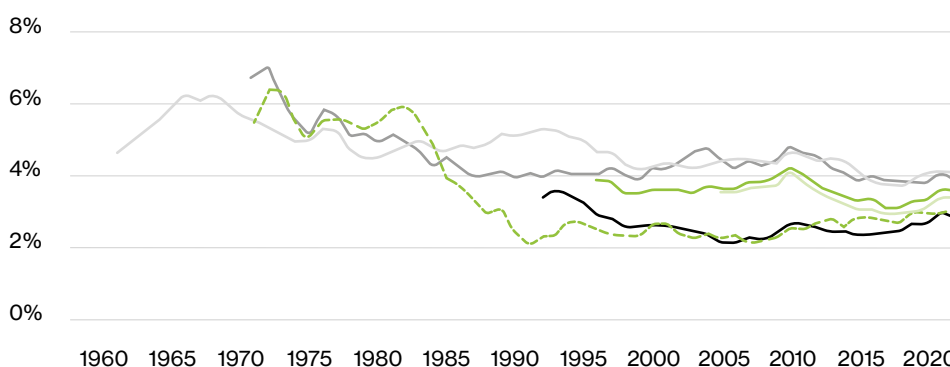
Uitdagingen

1 Tekort aan publieke investeringen voor klimaatneutraliteit in 2050

Europa wil in 2050 klimaatneutraal zijn om de doelen van de Overeenkomst van Parijs te halen. Dit vereist substantiële investeringen in infrastructuur voor groei, vergroening en digitalisering. Zowel de overheid als bedrijven moeten hierin bijdragen. Omdat we achterlopen met publieke investeringen, willen we dat de overheid tegen 2030 5% van het bbp investeert in de noodzakelijke infrastructuur.

Bruto-investeringen in vaste activa door de overheid (in % bbp)

Bron: Ameco database

2 Tijdrovende vergunningsprocedures

Voor de noodzakelijke investeringen om industrie, wonen en mobiliteit duurzaam te maken, zijn vergunningen vereist die door andere overheidsdiensten moeten worden verleend. Het huidige vergunningsproces is tijdrovend, onzeker en kan vaak worden aangevochten. Dit alles zet een rem op broodnodige investeringen.

3 Extra stappen nodig om transitie te versnellen

Er zijn al positieve stappen gezet, zoals de versnelde vergunningsprocedures van de EU voor hernieuwbare-energieprojecten en de federale hervorming van de procedure voor de Raad van State. Echter, verdere stappen zijn noodzakelijk om de transitie naar duurzaamheid te versnellen.

Een vergunning verkrijgen zou een motor voor verandering moeten zijn, geen obstakel. Hier zijn enkele manieren om dit te bereiken:

1 Proactieve aanpak van Europese vergunningsinitiatieven

België moet in een vroeg stadium inspelen op Europese wetgevende initiatieven die het verlenen én behouden van vergunningen faciliteren. Een goed voorbeeld is het initiatief van de Europese Commissie om het verlenen van vergunningen voor hernieuwbare energiebronnen te versnellen én te vergemakkelijken. Tegelijkertijd moet België initiatieven die het verlenen van vergunningen vertragen in vraag stellen.

2 Optimalisatie van nationale en regionale vergunningsprocedures

Het is cruciaal om op federaal en regionaal niveau het rechtskader voor het bekomen van vergunningen te verbeteren. Vergunningsprocedures dienen binnen een redelijke termijn te worden afgerond. De recente hervorming van de procedures voor de Raad van State en de aangekondigde hervorming van de omgevingsprocedures op Vlaams niveau zijn stappen in de goede richting. Maar concrete tijdslijnen met bindende termijnen zijn essentieel voor daadwerkelijke verandering.

3 Introductie van 'fast lane-traject' voor strategische projecten

Voor investeringsprojecten van nationaal strategisch belang – die via het overlegcomité deze status hebben bekomen – dient een specifiek en efficiënt 'fast lane-goedkeuringstraject' te worden ingevoerd.

**Duurzame toekomst
vereist duurzaam
vergunningsbeleid.**

Meer weten?

Lees de themafiches
uit onze toekomstvisie
Horizon België 2030.

Ontdek de 10
speerpunten voor
een beter België op
horizon2030.be

Toekomstgerichte energiemix met België als waterstofhub van Europa

Uitdagingen

1 Duurzame transformaties noodzakelijk

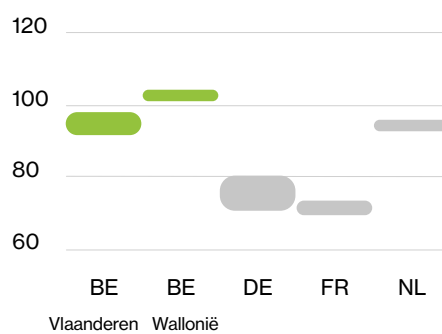
De Green Deal, het 'Fit for 55'-pakket en het 'RePowerEU'-plan streven naar een klimaatneutraal en onafhankelijker Europa tegen 2050. Deze Europese initiatieven vereisen radicale en snelle transformaties van de verschillende sectoren van onze economie. Rapporten van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) en de Europese Commissie benadrukken de noodzaak om diverse technologieën in te zetten voor deze transformatie.

2 Concurrentiehandicap door energieprijzen

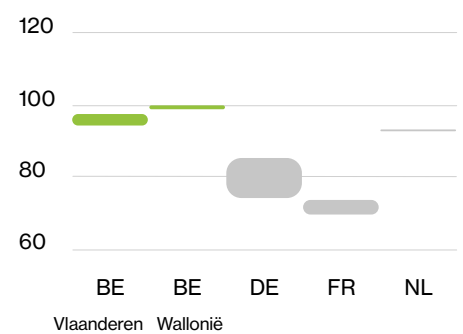
De recente crisis heeft laten zien hoe kwetsbaar we zijn voor internationale gasprijsschommelingen in tegenstelling tot andere landen. In de Verenigde Staten waren de gasprijzen bijvoorbeeld tot 12 keer lager. Bovendien kunnen de Belgische elektriciteitsprijzen voor grote elektro-intensieve bedrijven niet concurreren met die van de buurlanden.

Vergelijking van de verbruiksprofielen E3 en E4 van elektro-intensieve ondernemingen ten opzichte van Duitsland, Frankrijk en Nederland (uitgedrukt in prijsklasse ten opzichte van het Belgische gemiddelde)

Elektro-intensief profiel E3

Elektro-intensief profiel E4

Bron: A European comparison of electricity and natural gas prices for residential, small professional and large industrial consumers, FORBEG, May 2023.

3 Duidelijkheid rond energie

Om alle uitdagingen op het vlak van bevoorradingszekerheid, prijzen en klimaat aan te pakken, hebben we duidelijkheid nodig over onze infrastructuur, over de kosten voor het opstarten of transformeren van industriële processen, over gedragsaanpassingen alsook over voldoende toegang tot betaalbare, koolstofarme of -neutrale energie.

Uitbreiding, modernisering en aanleg van energie-infrastructuur zijn essentieel voor een succesvolle transitie.

1

Technologisch neutrale aanpak volgen

Om prijs-, klimaat- en bevoorradingsuitdagingen aan te gaan, moet een technologisch neutrale aanpak worden gevolgd. Dit betekent dat we alle beschikbare opties, zoals kernenergie (zowel door verlenging van bestaande reactoren als via nieuwe, kleinere kernreactoren – SMR's), biobrandstoffen, waterstof en afgeleiden en CO₂-afvang, in overweging moeten nemen. Elke oplossing moet beoordeeld worden op basis van de voor- en nadelen in verhouding tot de beoogde doelen. Deze aanpak heeft een positieve impact zowel op de energiemix als op de kost en beantwoordt eveneens aan de nood aan diversificatie van de bevoorrading en de veerkracht van het energiesysteem. Binnen deze context is een herziening of opheffing van de wet uit 2003 over de kernuitstap essentieel om elektriciteitsproductie uit kernenergie mogelijk te maken.

2

Investeren in energie-infrastructuur

De energietransitie vereist een zeker en gunstig klimaat voor de investeringen van bedrijven en particulieren in onder meer energieproductie, opslag- en energie-efficiëntie én de uitbreiding en modernisering van de huidige energie-infrastructuur, naast de bouw van nieuwe infrastructuur zoals slimme elektriciteitsnetten, slimme meters, laadstations, een waterstof- en een koolstofnetwerk. Deze investeringen moeten kunnen gebeuren tegen een aanvaardbare kost. De energietransitie vereist vele tientallen miljarden aan investeringen van bedrijven, gezinnen en overheden die moeten worden gestimuleerd door gepaste regelgeving, specifieke programma's en informatiecampagnes.

Om dit alles te kunnen realiseren zijn een efficiënt en snel vergunningsbeleid (zie hieronder) en een coherent en globaal investeringsplan voor de energietransitie essentieel.

3

'Fast lane' voor vergunningsprocedures

Voor een versnelde uitrol van netten, nieuwe centrales en hernieuwbare energie moeten ook de vergunningsprocedures voor die investeringen versneld worden. Een 'fast lane' voor die investeringen is noodzakelijk.

Meer weten?

Lees de themafiche uit onze toekomstvisie Horizon België 2030.

Ontdek de 10 speerpunten voor een beter België op horizon2030.be

Afschaffen automatische indexering en loonnorm

Uitdagingen

1 Verzwakte concurrentiekracht door automatische loonindexering

De concurrentiekracht van Belgische bedrijven lijdt al jaren onder ons systeem van automatische loonindexering. Samen met Luxemburg zijn we een van de weinige landen die dit systeem hanteren. Dit zorgt ervoor dat internationale schokken in energieprijzen direct leiden tot directe en niet-onderhandelde loonkostenstijgingen in België, die aanzienlijk hoger zijn dan bij onze buitenlandse concurrenten.

2 Explosie van energieprijzen en loonkosten in 2022 – 2023

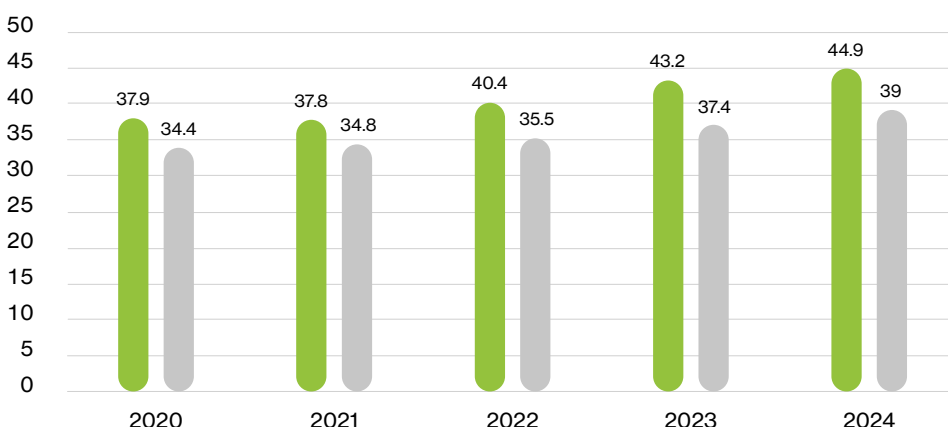
Ondanks de aanscherping van de loonnormwet in 2017, leidden stijgende gas- en elektriciteitsprijzen na het begin van de oorlog in Oekraïne – als gevolg van de automatische indexering – tot een stijging van onze loonkosten met 15% in 2022 – 2023. Hierdoor steeg de absolute loonkostenhandicap van België van minder dan 10% in 2021 naar iets meer dan 15% in 2023. Een uur arbeid in België kost nu gemiddeld €6 meer dan in onze drie buurlanden (gemiddeld €43 per uur in België, ten opzichte van gemiddeld €37 per uur in onze drie buurlanden).

Dit heeft een negatieve impact op onze prijscompetitiviteit op zowel binnen- als buitenlandse markten, en beïnvloedt onze exportmarktaandeelen. Bovendien vermindert het onze aantrekkelijkheid voor nieuwe buitenlandse investeringen en belemmert het de jobcreatie in onze bedrijven.

België

Gem. DE – FR – NL

Uurloonkosten 2020 – 2024 (in euro)

Bronnen: CRB- en VBO-berekeningen

Voor een bloeiende Belgische economie moeten we het concurrentievermogen van onze bedrijven in de komende legislatuur herstellen.

Om de groei van de Belgische economie in de komende legislatuur te herstellen én te versterken, stellen we een driestappenplan voor:

1 Onze loonkostenhandicap verkleinen, o.a. door de wet strikt toe te passen

Maak de tijdelijke verlaging van de werkgeversbijdrage (7,07%) permanent. Hierdoor verbetert het concurrentievermogen met 1,8% en wordt een derde van het in 2022 – 2023 ontstane competitiviteitsprobleem aangepakt. Pas ook de loonnormwet correct toe gedurende twee periodes van interprofessionele akkoorden om de rest van het recent ontstane competitiviteitsprobleem fundamenteel aan te pakken.

2 De lasten verlagen

Verlaag de werkgeversbijdragen RSZ (sociale zekerheid) van 25% naar 20% om een groot deel van de absolute loonkostenhandicap te verminderen, met behoud van bestaande lastenverlagingsmaatregelen zoals de niet-doorstorting van de bedrijfsvoorheffing voor O&O en ploegen- en nachtarbeid. Deze lastenverlagingsmaatregelen moeten eenvoudiger en praktisch werkbaar gehouden worden.

3 Het loonbeleid flexibiliseren

Na het wegwerken van de absolute loonkostenhandicap kunnen de loonnormwet van 1996 en alle sectorale indexerings-cao's worden opgeheven. België kan dan overschakelen op een systeem van vrije onderhandelingen op interprofessioneel, sectoraal en ondernemingsniveau tussen verantwoordelijke sociale partners. Tijdens het tweejaarlijkse interprofessionele overleg kan men dan praten over het totale verloningspakket voor werknemers, inclusief koopkrachtcorrectie en reële loonstijging.

Met deze aanpak zijn onze bedrijven beter voorbereid op toekomstige internationale (energie)crisissen, uitdagingen en behouden we onze concurrentiepositie, exportmarktaandeel, aantrekkelijkheid voor binnen- en buitenlandse investeringen en werkgelegenheidsgroei.

Meer weten?

Lees de themafiche uit onze toekomstvisie Horizon België 2030.

Ontdek de 10 speerpunten voor een beter België op horizon2030.be

Obstakels voor besluitvorming uit de weg ruimen

Uitdagingen

1 Onze economie is sterk afhankelijk van internationale handel

Handel op de Europese interne markt en met onze wereldwijde handelspartners is dé motor van onze groei en welvaart. België heeft een van de meest open economieën ter wereld. Onze bedrijven zijn sterk ingebed in de geglobaliseerde waardeketens en zijn dus sterk afhankelijk van buitenlandse handel. In 2022 was 94,2% van het Belgische bruto binnenlands product afkomstig van export, waarbij 72% bestemd was voor Europese landen.

2 Toegang tot derde markten onder druk

De ontwikkelingen in de internationale handel (toename van het protectionisme, geopolitieke spanningen, nationale subsidies) bedreigen de gezonde concurrentie. Hoewel naar verwachting 85% van de wereldwijde groei tegen 2030 buiten de EU zal plaatsvinden, hebben ondernemingen het nog steeds moeilijk om toegang te krijgen tot die snelgroeiende markten.

3 Nationale obstakels, ondanks de interne markt

Hoewel de Europese interne markt onze belangrijkste afzetmarkt is, ondervinden bedrijven nog steeds aanzienlijke belemmeringen. De uiteenlopende regels en nationale hindernissen verstoren vaak het vrije verkeer binnen de interne markt en ondermijnen het gelijke speelveld ('level playing field').

4 Gebrek aan intra-Belgische consensus

Intra-Belgische meningsverschillen leiden tot blokkades en belemmeren het vermogen van ons land om zijn belangen te behartigen op Europees niveau. Europese richtlijnen worden bovendien nog te vaak te laat of zelfs incorrect omgezet (bv. het zogenaamde 'gold-plating', waarbij België regels invoert die strenger zijn dan door Europa wordt vereist). Soms worden die richtlijnen daarnaast anders omgezet in de verschillende regio's van ons land.

Oplossingen

1 Vrijhandelsakkoorden ondersteunen

België moet actief pleiten voor een ambitieus en modern Europees handelsbeleid om betere toegang te krijgen tot internationale markten en eerlijke concurrentie te waarborgen. België moet de door de EU onderhandelde handelsakkoorden binnen twee jaar ratificeren. Er moet snel een oplossing worden gevonden voor de acht internationale akkoorden die nog wachten op ratificatie door alle bevoegde parlementen. Daarnaast moet ons land een constructieve houding aannemen ten opzichte van nieuwe handelsakkoorden die voor ratificatie worden voorgelegd.

Geratificeerd door	Federaal Parlement	Vlaams Parlement	Parlement van de Duitstalige Gemeenschap	Parlement van de Franse Gemeenschap	Waals Parlement	Brussels Parlement	Franse Gemeenschapscommissie
Handelsovereenkomst met Canada (CETA)	●	●					
Tijdelijke economische partnerschapsovereenkomst met Ghana		●					
Tijdelijke economische partnerschapsovereenkomst met Ivoorkust		●					
Investeringsbeschermingsakkoord met Singapore		●					
Investeringsbeschermingsakkoord met Vietnam		●			●		
Associatieakkoord met Centraal-Amerika	●	●	●		●	●	●
Handelsakkoord met de Andesgemeenschap	●	●	●		●		●
Economische partnerschapsovereenkomst met Botswana, Lesotho, Mozambique, Namibië, Zuid-Afrika en Eswatini van de Ontwikkelingsgemeenschap van Zuidelijk Afrika of Southern Africa Development Community (SADC)	●	●	●		●		●

Tabel bijgewerkt op 27/10/2023

Om onze welvaart en innovatiekracht maximaal te stimuleren, moeten onze bedrijven kunnen concurreren op zowel Europees als internationaal niveau.

2

Goede werking interne markt garanderen en 'gold-plating' vermijden

Ons land moet zich volledig scharen achter de tweeledige doelstelling om de interne markt van de EU, onze belangrijkste afzetmarkt, te verdiepen en te optimaliseren. De verschillende overheden in ons land moeten EU-richtlijnen nauwkeuriger en sneller implementeren. Het invoeren van regels die strenger zijn dan wat wordt vereist door het Europese kader (het zogenaamde 'gold-plating') moet worden vermeden door dat principe in elk regeerakkoord op te nemen. Er moet ook meer overleg zijn tussen de gewesten om binnen België een homogene omzetting (intra-Belgisch 'level playing field') te waarborgen. Tot slot moet België zich hoeden voor het nemen van unilaterale beslissingen als er al een Europees voorstel in de maak is.

3

Belgische belangen in Europa efficiënt identificeren en verdedigen

Onze overheden moeten duidelijker in kaart brengen wat de Belgische belangen zijn binnen EU-dossiers. Belgische ministers moeten actief deelnemen aan Europese ministerraden en daar een helder standpunt innemen. We moeten vermijden dat België zich onthoudt van stemmingen in de Raad van de Europese Unie vanwege een gebrek aan consensus. Er moet daarom een procedure komen die het Overlegcomité in staat stelt knopen door te hakken en een standpunt in de Raad in te nemen.

Naar de wereldtop met 4% bbp-investeringen in O&O

Uitdagingen

België bevindt zich in de Europese kopgroep op het gebied van Onderzoek & Ontwikkeling (O&O), maar dit betekent niet dat we op onze lauweren kunnen rusten. Tegen 2030 willen we bij de wereldtop horen. We staan echter voor drie grote uitdagingen:

1

Onzekerheid rond fiscaal kader

Politieke ontwikkelingen en administratieve maatregelen creëren rechtsonzekerheid rond het gunstige fiscale kader dat O&O en innovatie ondersteunt. Deze onzekerheid kan onze concurrentiepositie aantasten.

2

Samenwerking tussen O&O-spelers kan beter

De samenwerking tussen de verschillende actoren die betrokken zijn bij O&O en innovatie – academische wereld, onderzoekscentra, bedrijven – moet aanzienlijk verbeteren, vooral wanneer deze entiteiten actief zijn rond vergelijkbare thema's in verschillende regio's van ons land.

3

Dalende leerresultaten en te weinig focus op STEM-richtingen

De leerresultaten in het onderwijs zijn verontrustend, zoals blijkt uit de internationaal opgezette PISA-onderzoeken over kennis en vaardigheden van studenten. Bovendien kiezen te weinig studenten voor STEM-richtingen (Science, Technology, Engineering, Mathematics).

Oplossingen

1

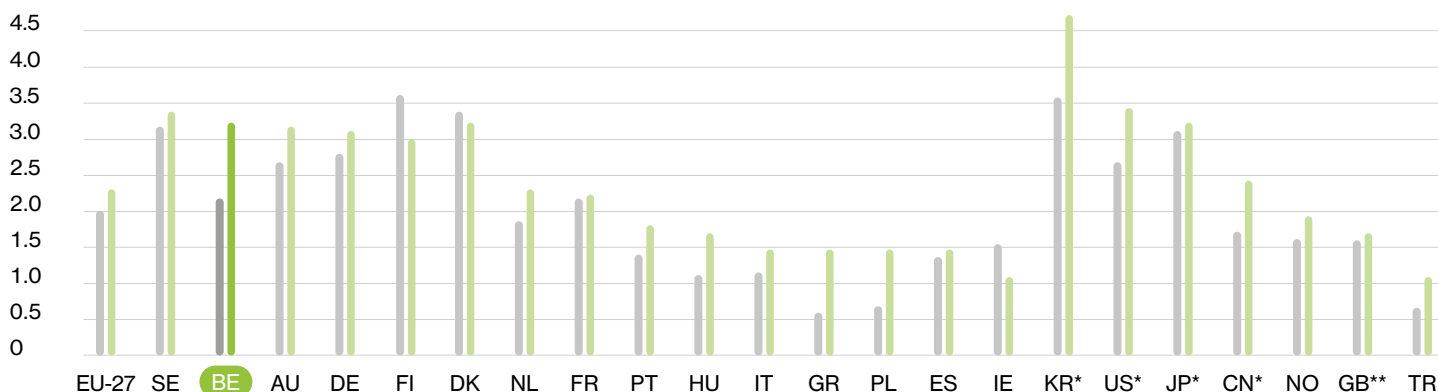
Behoud gunstig fiscaal kader

Het gunstige fiscale kader voor O&O – inclusief vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers, expatregeling voor buitenlandse onderzoekers, belastingkrediet voor O&O en gunstig regime voor innovatie-inkomsten – heeft België naar de top van Europese landen gebracht. We investeren meer dan 3% van ons bbp in O&O. Het behouden van deze maatregelen is een absolute must voor de concurrentiekracht van onze bedrijven. Ook een stabiel rechtskader is cruciaal voor een innovatieve bedrijfswereld.

2011

2021

Uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling in % bbp (2011 – 2021)

Bron: Eurostat (2023). Research and development expenditure, by sectors of performance.

* Meest recente gegevens = 2020

** Meest recente gegevens = 2019

Excl. Hongkong

2

Versterking gecoördineerde aanpak O&O

Het is essentieel om de samenwerking tussen de diverse innovatiespelers in ons land te versterken, waaronder de 12 federale collectieve onderzoekscentra 'De Grote', 6 competitiviteitspolen in Wallonië en Brussel, 7 speerpuntclusters en 4 strategische onderzoekscentra in Vlaanderen. Regelmatig overleg tussen federale en regionale instellingen rond vergelijkbare thema's is van vitaal belang om samenwerkingskansen en synergieën te identificeren en te benutten.

3

Prioriteit voor O&O en innovatie in het onderwijs

We kunnen de leerresultaten in het onderwijs verbeteren door kwalitatief hoogstaand onderwijs te bieden dat aansluit bij de behoeften van de arbeidsmarkt. Het stimuleren van STEM-gericht onderwijs, bijvoorbeeld door het verlagen van inschrijvingsgelden voor die opleidingen in het hoger onderwijs, zal de innovatiedrang en het ondernemerschap in de toekomst stimuleren.

4

Digitalisering van alle interactie tussen bedrijven en overheid

Om digitalisering en innovatie te bevorderen, moeten alle transacties tussen bedrijven en overheid digitaal mogelijk zijn. De invoering van een e-Box Enterprise, een unieke digitale mailbox voor bedrijven tegen begin 2026 die door iedereen gebruikt wordt, zal dit faciliteren.

Met deze ingrepen kunnen we de komende jaren onze investeringsinspanningen in O&O nog verder optrekken tot meer dan 4% van het bbp, wat ons samen met Zuid-Korea aan de wereldtop zou brengen.

We moeten absoluut het gunstige fiscale klimaat voor O&O en innovatie vrijwaren om door te stoten naar de wereldtop.

Meer weten?

Lees de themafiche uit onze toekomstvisie Horizon België 2030.

Ontdek de 10 speerpunten voor een beter België op horizon2030.be

Een oplossing die werkt voor 190.000 openstaande vacatures

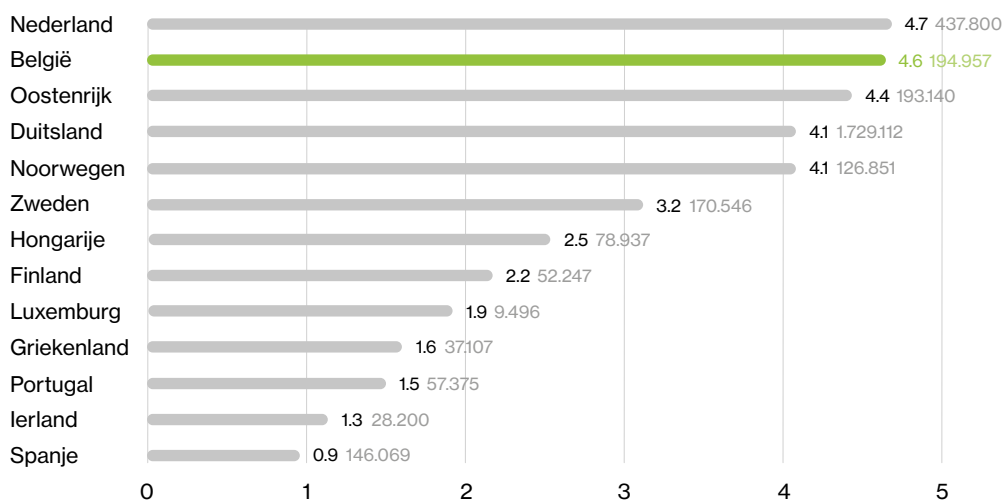
Uitdagingen

1 Werkzaamheidsgraad stijgt traag

In maart 2023 was de werkzaamheidsgraad 72,8%, in 2022 71,9%. Ondanks deze positieve trend blijven er 190.000 vacatures moeilijk in te vullen.

Vacaturegraad en aantal vacatures (2023 – Q2)

Vacaturegraad (%)

Bron: Eurostat

2 Meer dan 450.000 langdurig zieken

Om tegen 2030 een werkzaamheidsgraad van 80% te bereiken, moet België alle beschikbare arbeidskrachten mobiliseren. We moeten onze aandacht richten op het activeren van werklozen, maar ook op die van alle inactieve personen. De re-integratie van kort- (primaire ongeschiktheid) en langdurig zieken (invaliditeit) is cruciaal.

3 Strategische aanpak is dringend nodig

Om te voorkomen dat bedrijven concurrentiële verliezen lijden of verhuizen vanwege arbeidskrachttekorten, is een combinatie van een activerend werkloosheidssysteem, een doeltreffend re-integratiebeleid en doordacht migratiebeleid essentieel.

Oplossingen

1 Afbakenen van de werkloosheidsuitkeringen

- **Degressieve uitkeringen:** beperk federale uitkeringen tot 2 jaar. Verdeel deze degressief over 3 periodes. In de 1^e periode is de uitkering hoger dan nu, maar in de 2^e en 3^e periode vermindert deze sneller. De afname wordt echter opgeschort in de 2^e periode voor vormingsperiodes.

- **Langdurige werkzoekenden** (> 2 jaar) zouden voortaan vallen onder het gewest. Het bijbehorende federale RVA-budget wordt naar de gewesten overgebracht. Deze beslissen zelf hoe ze dit inzetten: verder betalen van uitkeringen, persoonlijke bijstand, activerend tewerkstellingsbeleid of een mix van deze.
- **Beschikbaarheidssysteem:** het complexe en onwerkbaar systeem van actieve, passieve en aangepaste beschikbaarheid moet worden afgeschaft. Het gewest moet bepalen hoe dit wordt ingevuld.

2 Focus op activering

Preventieve en vroegtijdige maatregelen om langdurige (of blijvende) arbeidsongeschiktheid te voorkomen zijn nodig. Naast het versterken van bestaande of al in ontwikkeling zijnde instrumenten en maatregelen (zoals de gegevensuitwisselingstool) dient ingezet te worden op:

- **Een pact tussen alle actoren** – werkgevers, werknemers, preventiediensten, artsen, publieke en private arbeidsbegeleiders, mutualiteit en opleiders – waarbij elke actor, volgens duidelijk afgelijnde verantwoordelijkheid, verplicht actie onderneemt bij een afwezigheid wegens ziekte van 4 weken, bij herhaalde afwezigheden van korte duur en bij indicaties van een risico op uitval. Het verplicht traject en de acties omvatten: het vroegtijdig detecteren van risico's op uitval, het bieden van state-of-the-artbehandelingen/revalidatie, het bepalen van het werkvermogen en gepaste opleiding en begeleiding.
- **Het promoten en opschalen van een methodologie die werknemers gemotiveerd houdt** en burn-outs en psychosociale klachten helpt voorkomen. Werken aan een evenwicht tussen de competenties en mogelijkheden van werknemers en hun werkomgeving, met aandacht voor arbeidsprocessen, relaties, organisatie, autonomie en welzijn. De hoofdrol is weggelegd voor werkgevers en werknemers op bedrijfs- of sectorniveau met ondersteuning van private en publieke experts/dienstverleners.
- **Het herinvoeren van een carenzdag** als middel om korte ziekteperiodes zonder tussenkomst van een arts tegen te gaan.

3 Stimuleren van soepele economische migratie

Tekorten voor hoog- en middengekwalificeerde functies ondervangen via:

- **Een eenvoudig, toegankelijk federaal en regionaal kader** die goed op elkaar zijn afgestemd met een uniek digitaal platform waar werkgevers efficiënt ('only once'-principe) dossiers indienen en informatie opvragen.
- **Buitenlands talent aantrekken.** Maak België aantrekkelijk als gastland door een snellere erkenning van kwalificaties en diploma's, vermijd te hoge salarisdrempels en zorg voor een centraal aanspreekpunt voor buitenlands talent.
- **Jaarlijkse update van de knelpuntberoepen** toegankelijk voor buiten-EU-migranten. Sluit hierover een interfederaal akkoord.

We pleiten voor een activerend werkloosheidssysteem gecombineerd met een efficiënt re-integratiebeleid. Anders is een slim migratiebeleid onontkoombaar.

Meer weten?

Lees de themafiche uit onze toekomstvisie Horizon België 2030.

Ontdek de 10 speerpunten voor een beter België op horizon2030.be

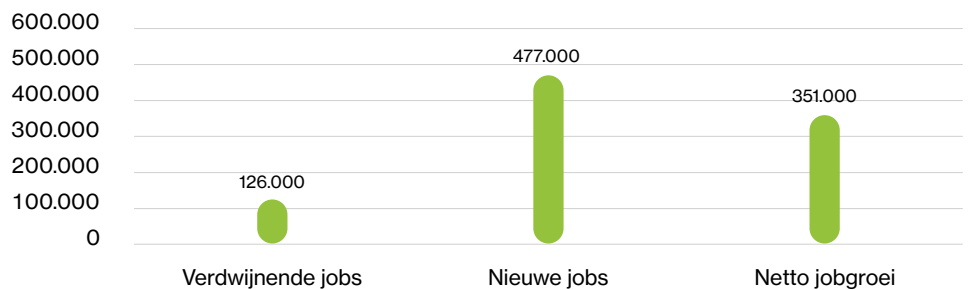
Leren loont: maak vormingsinspanningen 150% fiscaal aftrekbaar

Uitdagingen

1 Technologische evoluties transformeren de arbeidsmarkt

Onze wereld verandert snel door technologische, digitale en groene transitie die een invloed hebben op de noodzakelijke kwalificaties en skills. Dit resulteert in nieuwe banen, maar ook in jobverlies. Zonder bijscholing of omscholing kunnen deze veranderingen de samenleving veel kosten (werkloosheidsgerelateerde kosten).

Evolutie jobs tussen 2023 en 2030 Nood aan re- en upskilling

Bron: Be the change, Agoria

2 Mismatch tussen vaardigheden en marktbehoeften

Er heerst een tekort aan gekwalificeerde arbeidskrachten. Investeren in upskilling en/of reskilling is dan ook essentieel. Zo kan de inzetbaarheid worden verhoogd en kan worden vermeden dat mensen in de werkloosheid of inactiviteit belanden.

3 Huidige maatregelen schieten tekort

De huidige stappen rond opleiding in het kader van de Arbeidsdeal van de Vivaldi-regering (verplichte opleidingsplannen, individueel opleidingsrecht van 5 dagen voor iedereen zonder aandacht voor concrete noden) en de plannen voor een puur controle-instrument rond deze verplichting (Federal Learning Account) zijn niet productief bij het stimuleren van een leercultuur. Ook de uitwerking van 1 individuele leerrekening in overleg met én tussen de regio's evolueert niet in de gewenste richting. Hier zou de federale overheid een coördinerende rol moeten opnemen om te garanderen dat de burger eindigt met slechts 1 leerrekening en niet meerdere.

Oplossingen

Door een resem verplichtingen voor bedrijven en werknemers remmen we de leergoesting eerder af dan ze te stimuleren.

4

Nood aan sterke leercultuur

Te veel regelgeving voor bedrijven én werknemers ontmoedigt momenteel het verlangen om te leren. Er is dringend behoefte aan een cultuur waarin leren wordt bevorderd en waarbij alle betrokkenen – overheid, werkgever en werknemer – hun verantwoordelijkheid nemen.

1

Fiscale voordelen voor bijscholing

Steeds meer bedrijven moeten hun werknemers kunnen bijscholen wanneer ze niet langer over de vereiste kennis, vaardigheden of competenties beschikken voor nieuwe of sterk veranderde functies. Bijscholing (upskilling of reskilling) vergroot de kansen van werknemers op de arbeidsmarkt en binnen de onderneming en verkleint de kans op werkloosheid en dus ook de kosten voor de overheid.

Om deze inspanningen te kunnen blijven garanderen, zouden de opleidings- en personeelskosten met betrekking tot de vormingen en opleidingen die de werkgever in dit kader nodig acht voor 150% fiscaal aftrekbaar moeten worden gemaakt. Dit geldt voor:

- werknemers die op basis van hun huidige skills en competenties een upskillings- of reskillingstraject nodig hebben om binnen het bedrijf inzetbaar te blijven.
- nieuwe werknemers die volledig worden opgeleid (upskilling en/of reskilling) binnen de onderneming voor beroepen/functies waaraan een acuut tekort is op de arbeidsmarkt.

2

Flexibel opleidingsrecht afgestemd op behoeften

Het individueel opleidingsrecht van 5 dagen moet aangepast worden zodat een werknemer die opleiding krijgt die zij of hij nodig heeft, op het moment dat men die nodig heeft. Zich blind fixeren op een individuele jaarlijkse doelstelling werkt contraproductief. Het opleidingsrecht moet flexibeler kunnen worden ingevuld dan wat het actueel wettelijk kader (Arbeidsdeal) toelaat. **Het opleidingsrecht deels opnieuw collectiviseren en meer gericht kunnen inzetten afhankelijk van de sectorale en bedrijfsspecifieke noden maken hier essentieel deel van uit.**

Meer weten?

Lees de themafiche uit onze toekomstvisie Horizon België 2030.

Ontdek de 10 speerpunten voor een beter België op horizon2030.be

Van circulaire expertise naar wereldwijd exportproduct

Uitdagingen

Tegen 2030 willen we de positie van de Belgische industrie als leider in de Europese circulaire economie versterken én consolideren. Maar we staan nog voor een aantal grote uitdagingen.

1 Inconsistentie in milieuwetgeving

Hoewel België vooroploopt in de circulaire economie, ontbreekt het aan coherentie en afstemming in de milieuwetgeving om de circulaire transitie te versnellen.

2 Gebrek aan dialoog en langetermijnstrategie

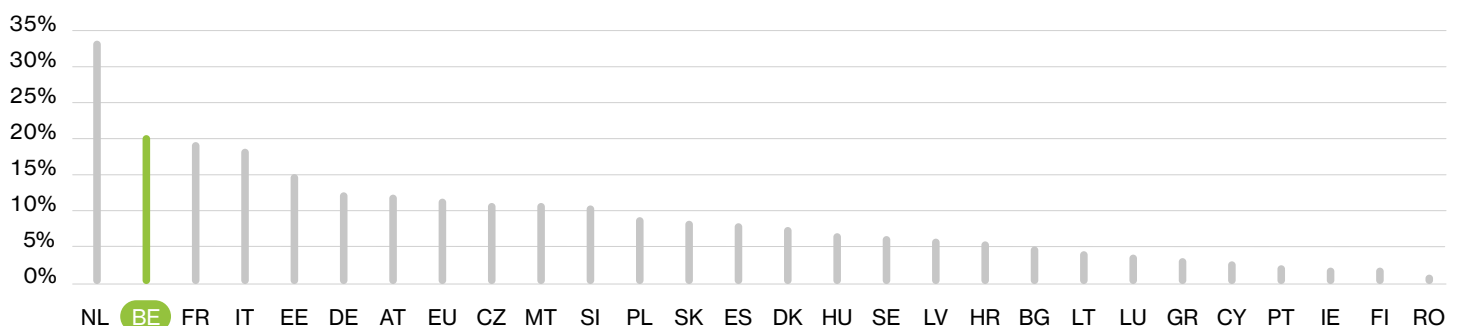
De circulaire economie heeft het potentieel om voor een veerkrachtige economie te zorgen die op lange termijn kan voldoen aan onze behoeften met oog voor een gezond en voldoende beschermd leefmilieu. Er is echter een gebrek aan dialoog tussen de verschillende overheden en een duidelijke langetermijnvisie.

3 Passieve rol van de overheid

Om van België's circulair ondernemerschap een succesvol exportproduct te maken, moet de overheid het ondernemingsklimaat eenvoudiger maken en circulair ondernemerschap actiever promoten, stimuleren en een voorbeeldfunctie opnemen.

Circulariteitsgraad van het materiaalgebruik (het aandeel gebruikt materiaal dat afkomstig is van gerecycleerd afvalmateriaal) in de EU in 2021

Bron: Eurostat

Oplossingen

De overgang van een lineair naar een circulair bedrijfsmodel is complex en vereist samenwerking. Er zijn nog te veel hindernissen, zoals financiering en complexe wetgeving. De overheid moet een ondersteunende rol spelen en een gunstig klimaat creëren voor circulaire bedrijfsmodellen. We moeten ambitieus durven zijn en de circulaire economie positioneren als een Belgisch exportproduct binnen de EU. Onze prioriteiten:

België moet zijn voortrekkersrol in circulaire economie claimen en onze expertise wereldwijd als exportproduct aanbieden.

1

Correcte implementatie van de Europese richtlijnen

De overheid moet met een duidelijke visie sterk wegen op het Europese Green Deal-beleid en anticiperen op het correct omzetten van de vele Europese Green Deal-richtlijnen en op die manier zorgen voor een gelijk speelveld om onze concurrentiepositie te behouden. Regelgeving die in België strenger is dan in andere Europese landen kan onze concurrentiekracht verzwakken. Lees ook onze fiche over level playing field en EU-wetgeving.

Zo kan bijvoorbeeld een Belgische 'repair index' leiden tot beperkte milieuwinsten, administratieve lasten en verwarring voor de consument. We mogen geen extra nationale vereisten opleggen voor producten waarvoor Europese regelgeving geldt, zoals extra registratieverplichtingen in het Belgisch Nanoregister.

2

Het intra-Belgisch platform circulaire economie versterken

Het federaal actieplan circulaire economie (2021-2024) voorziet in een intra-Belgisch platform voor samenwerking tussen de regio's en met de stakeholders. Dat platform is sinds december 2022 operationeel en als stakeholder is het VBO op de hoogte van de werkzaamheden. Het platform bevordert het overleg tussen de verschillende niveaus en toont een duidelijke ambitie om bepaalde belemmeringen weg te werken. Zo kan een positieve evolutie worden vastgesteld in projecten rond circulair bouwen. Binnen het platform moet echter nog intensiever worden samengewerkt om meer resultaten te kunnen boeken in alle domeinen.

3

Promoten van onze leidende rol in de circulaire economie

We moeten onze voortrekkersrol in de circulaire economie in Europa claimen door onze kennis, expertise en innovatieprojecten als exportproduct te promoten. Deze aanpak moet ook geïntegreerd worden in de economische prinselijke missies, georganiseerd door het Agentschap van Buitenlandse Handel in samenwerking met de regionale exportdiensten.

Meer weten?

Lees de themafiche uit onze toekomstvisie Horizon België 2030.

Ontdek de 10 speerpunten voor een beter België op horizon2030.be

Slimme kilometerheffing en publiek-privaat investeringspact: de weg vooruit

Uitdagingen

1 Een betere mobiliteit voor onze economie

'Slechte' mobiliteit heeft negatieve gevolgen voor zowel de economie als het individuele welzijn. Een performante mobiliteit kan echter de economie stimuleren, het welzijn verhogen, en bijdragen aan een oplossing voor klimaatuitdagingen.

2 Nood aan kwalitatieve en dynamisch beheerde infrastructuur

Voor een vlotte mobiliteit hebben we een kwaliteitsvolle en dynamisch beheerde infrastructuur nodig: wegen, fietspaden, spoorwegen, waterwegen, multimodale platformen, luchthavens, elektriciteitsnetten, laadstations en waterstofnetwerken.

3 Belang van een efficiënt gebruik van fiscaliteit

Fiscaliteit is een belangrijke hefboom om infrastructuurgebruik te optimaliseren, financiering te ondersteunen en luchtvervuiling te verminderen. Belastingen zijn een tool om de keuzes en het gedrag van burgers en bedrijven te sturen.

4 Mobiliteitsindicatoren kunnen beter

Het Belgian Mobility Dashboard, gelanceerd door het VBO en de automobiel- en tweewielerfederatie FEBIAC, biedt waardevolle inzichten, maar de huidige mobiliteitsindicatoren in het voor iedereen toegankelijke platform, vereisen verdere verbetering.

Congestiekost in België

Kost/bbp jan. – sept. 2023

0.77%

-2% vs. jan. – sept. 2022

Kost jan. – sept. 2023

3.602 miljoen euro

+1% vs. jan. – sept. 2022

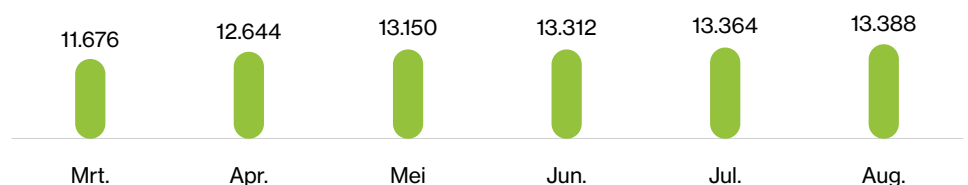
Aantal oplaadstations voor elektrische voertuigen in België in 2023

Stations, elke laadsnelheid

13.388

+0.2%

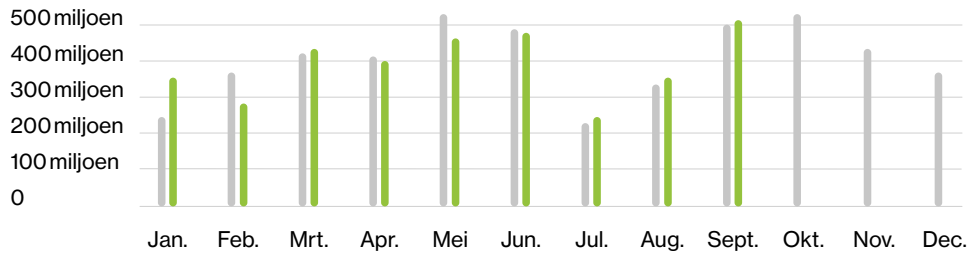
Ten opzichte van de vorige periode

2022

2023

Totale economische kostprijs van congestie in België (in miljoen euro)

Bron: Belgian Mobility Dashboard,
data geraadpleegd op 30/10/2023

Oplossingen

Het is cruciaal om de verschillende elementen van de **'Strategie en het actieplan voor een betere mobiliteit'** van het VBO te implementeren:

1

Publiek-private samenwerkingen aanmoedigen voor de financiering van infrastructuur

Bij het begin van de nieuwe legislatuur worden ambitieuze investeringsplannen vastgesteld/verbeterd. Publiek-private samenwerkingen kunnen een oplossing bieden voor de financiering van infrastructuur. We hopen dat die onder de bevoegdheid van één minister zullen vallen, die de uitdrukkelijke opdracht krijgt om de interfederale coördinatie te verzekeren.

2

Implementatie van Rail Roadmap 2030

Het actieplan Rail Roadmap 2030 voor het goederenvervoer per spoor werd opgesteld door 20 belangrijke spelers uit de logistieke sector. De aanbevelingen moeten in de praktijk worden gebracht via het Goederenplan van de regering. Het doel daarvan is om het goederenvolume dat per spoor wordt vervoerd tegen 2030 te verdubbelen. Het Goederenplan, de Rail Roadmap 2030, maar ook de noden van het personenvervoer per spoor hebben een aantal raakpunten, waaronder het inhalen van achterstallig onderhoud aan het netwerk, extra investeringen in infrastructuur en het wegnemen van knelpunten.

3

Introductie van een slimme kilometerheffing

Er moet een slimme fiscaliteit worden uitgerold voor alle voertuigen op de weg, waarbij de te betalen belasting afhangt van de gegenereerde collectieve kosten. Concreet: vervuiling en congestie. Dat kan bijvoorbeeld via een variabele kilometerheffing volgens het uur van de dag en de locatie. Belangrijk is dat de fiscale en administratieve last voor de vervoersintensieve sectoren niet verzwaard wordt en dat men rekening houdt met de internationale concurrentie waaraan onze bedrijven blootstaan. De opbrengsten van deze heffing worden direct geïnvesteerd in de verbetering van infrastructuur en vervoersdiensten. Parallel kunnen de taksen op voertuigbezit, zoals de belasting op inverkeerstelling en de verkeersbelasting, worden afgeschaft.

Slimme fiscaliteit uitrollen voor alle voertuigen op de weg op basis van congestie en vervuiling.

Meer weten?

Lees de themafiches uit onze toekomstvisie Horizon België 2030.

Ontdek de 10 speerpunten voor een beter België op horizon2030.be

Naar een vennootschapsbelasting van 20%

Uitdagingen

1 Concurrentiepositie van België onder druk

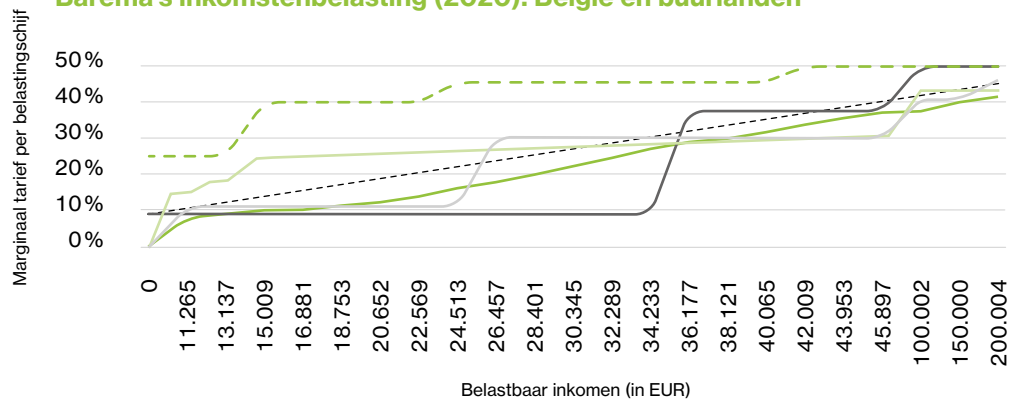
Als klein, open economisch land staat België voor de uitdaging om aantrekkelijk te blijven voor investeerders, terwijl het tegelijkertijd werkgelegenheid en innovatie moet stimuleren.

2 Uitzonderlijk hoge belastingdruk

België is nog steeds de belastingkampioen op alle niveaus, zowel voor ondernemingen als voor lonen. Nergens anders is de druk op kapitaal en arbeid zo hoog. Gecombineerd met complexe en veranderlijke wetgeving creëert dat onzekerheid voor bedrijven.

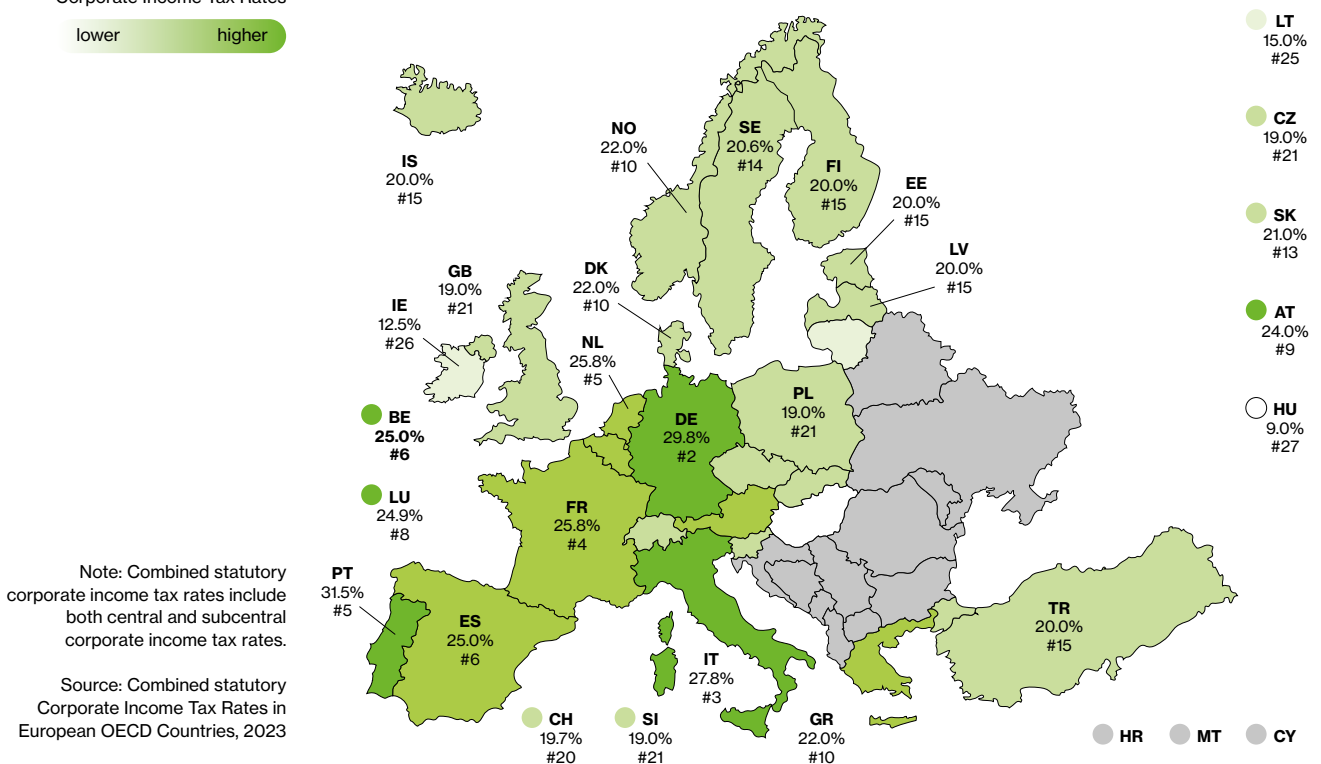
Barema's inkomstenbelasting (2020): België en buurlanden

Bron: OECD (2021), OECD tax policy descriptions

Combined Statutory Corporate Income Tax Rates
lower higher

Corporate Income Tax Rates in Europe

Oplossingen

Het is hoog tijd voor redelijke belastingniveaus. De oplossingen liggen voor de hand. Het welzijn van ons allemaal en van toekomstige generaties hangt ervan af.

3 Investerings- en aanwervingen on hold

De huidige situatie dwingt bedrijven om noodzakelijke investeringen uit te stellen of zelfs te schrappen, en aanwervingen te beperken. Dat alles in een paradoxale context waarin veel bedrijven op zoek zijn naar talent dat ze maar niet kunnen vinden op de arbeidsmarkt.

4 Werken niet aantrekkelijk genoeg

De uitdaging is om de werkgelegenheidsgraad te verhogen en tegelijkertijd de overheidsuitgaven te beperken door werken aantrekkelijker te maken dan inactiviteit.

1 Creëren van een stabiel belastingsysteem

Voor het stimuleren van investeringen en werkgelegenheid is een beter belastingsysteem essentieel. Bedrijven hebben behoefte aan stabiliteit, eenvoud en voorspelbaarheid. Bij hun investerings- en aanwervingskeuzes houden bedrijven rekening met de fiscale realiteit, maar ook met de situatie in andere landen. Als we ons vergelijken met andere landen, zien we duidelijk veel ruimte voor verbetering.

2 Vennootschapsbelasting competitiever maken

Om zowel ondernemerschap als investeringen te stimuleren, zou het nuttig zijn om het VENB-tarief (aangifte in de vennootschapsbelasting) van 20% dat van toepassing is op de eerste 100.000 euro, geleidelijk uit te breiden naar 200.000 euro voor alle ondernemingen. Tegelijkertijd is het cruciaal om de hervorming van en de aanzienlijke versterking van de investeringsaftrek voort te zetten om de noodzakelijke transitie te vergemakkelijken én versnellen.

3 Eerlijke beloning voor werknemers

We moeten arbeid aantrekkelijker en lonender maken. Dit kan door het belastingstelsel te moderniseren en de fiscale en parafiscale druk op arbeid te verminderen. Bedrijven ervaren ongekende problemen bij het aanwerven, grotendeels als gevolg van de werkgelegenheids- en promotievallen. Een radicale hervorming van de belastingschalen van de personenbelasting is dan ook noodzakelijk. De laagste belastingschijven dienen verbreed te worden en het tarief van 40% zou moeten dalen naar 35%. De totale fiscale en parafiscale druk op inkomen zou nooit boven de 50% mogen uitkomen.

Meer weten?

Lees de themafiches uit onze toekomstvisie Horizon België 2030.

Ontdek de 10 speerpunten voor een beter België op horizon2030.be

Horizon België 2030 is het toekomstplan van het VBO om van België een stabiel en efficiënt land te maken waar het vruchtbaar ondernemen en aangenaam werken en leven is.

Naar aanleiding van de verkiezingen in 2024 brengen we tien speerpunten voor een beter België uit dit toekomstplan bijzonder onder de aandacht van politici en decision makers.

horizon2030.be
[#vooreenbeterBelgië](https://twitter.com/vooreenbeterBelgie)

Een uitgave van het Verbond van Belgische Ondernemingen.

VU: Stefan Maes, Ravensteinstraat 4, 1000 Brussel.

Wettelijk depot: D/2023/0140/11

ISBN 9789075495874

Publicatiedatum: december 2023.

Cette publication est également disponible en français.